

Toekomstvisie LNV 'Kiezen voor landbouw' Ruim baan voor ondernemer

De afgelopen maand presenteerde minister Veerman zijn toekomstvisie 'Kiezen voor landbouw' voor de Nederlandse agrarische sector. De komende periode kenmerkt zich door een afnemende overheidsrol, gewijzigde concurrentieverhoudingen en ondernemers die zich aanpassen aan maatschappelijke ontwikkelingen.

Het Kabinet constateert dat de Nederlandse agrarische sector een sterke positie inneemt: deze zorgt voor tien procent van het bruto nationaal inkomen en biedt werkgelegenheid aan tien procent van de beroepsbevolking. En er zit nog meer muziek in. De overheid ziet kansen in de aanvoer, productie, verwerking en afzet van agrarische producten. Het optimisme strekt echter zich niet tot alle groene bedrijfstakken uit. Bedrijven in de intensieve veehouderij, vollegrondsgroenteteelt en akkerbouw krijgen het moeilijk. Dankzij een sterke internationale concurrentiepositie beschikken de glastuinbouw en melkveehouderij over gunstiger vooruitzichten.

Schaalvergroting

Wel zal het aanzien van de agrosector in de toekomst veranderen. De minister verwacht, net als in de afgelopen 25 jaar, een afname van het aantal land- en tuinbouwbedrijven van jaarlijks 3 procent tot circa 60 duizend bedrijven in 2015. De hoeveelheid beschikbare landbouwgrond daalt met 0,3 procent per jaar. De overheid verwacht dat de komende periode zich kenmerkt door schaalvergroting in de gehele agrarische productieketen. De verwerkende industrie realiseert een steeds belangrijker deel

van de toegevoegde waarde en dit belang neemt verder toe. Het is daarom belangrijk dat Nederland een aantrekkelijke vestigingsplaats blijft voor de internationale agribusiness. Schaalvergroting blijft eveneens een trend in de primaire sector. Glastuinbouwbedrijven van veertig hectare vormen over vijftien jaar geen uitzondering meer. Andere ondernemers zoeken hun toekomst in verbreding, zij kiezen voor toerisme, zorg of recreatie. Ook zoekt een deel zijn heil in het buitenland.

Minder bemoeienis

De komende jaren kenmerken zich ook door een andere overheidsrol. In 2007 start de discussie over de verdeling van de Europese landbouwsubsidies. Het kabinet verwacht na 2013 beduidend lagere en op gewijzigde voorwaarden toegekende budgetten. Bovendien neemt de bemoeienis van de Nederlandse overheid af. Ondernemers dragen zelf het risico voor hun gemaakte keuzes. Het ministerie verstrekt faciliteiten door ondernemerschap en innovatie te stimuleren. De verlichting van de administratieve lastendruk en de bevordering van investeringen in kennis en onderwijs noemt de minister als voorbeelden. Ook de omstandigheden veranderen. De bewindsman raadt

ondernemers aan zich te richten op liberalisatie van de markt en toenemende concurrentie. Meer samenwerking leidt tot een sterkere concurrentiepositie en lagere kosten. Daarnaast liggen strengere milieueisen in het verschiet. Waterkwaliteit lijkt het belangrijkste milieuvraagstuk voor de komende decennia. Ook denkt de overheid dat de samenleving hogere eisen stelt aan duurzaamheid en voedselveiligheid.

Zijlijn

De Stichting Natuur en Milieu vindt het positief dat de minister boeren duidelijkheid geeft en de sector zelf keuzes laat maken. In de toekomstvisie ontbreekt volgens deze organisatie echter een duidelijk idee over de rol van de landbouw in het beheer van het Nederlandse landschap. Het is volgens Natuur en Milieu noodzakelijk concrete doelen voor behoud en ontwikkeling van het landschap te stellen. Alleen scherpe randvoorwaarden voorkomen negatieve effecten. LTO prijst minister Veerman om de keuze voor het ondernemerschap.

Een goede oogst voor agrarische ondernemers die inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en gewijzigde concurrentieverhoudingen

Wel hoopt deze organisatie dat de faciliterende rol zich niet beperkt tot een opstelling aan de zijlijn. Het inspelen van de agrarische sector op marktveranderingen, een aantrekkelijk landschap en een gezond leefmilieu vereist een economisch krachtige sector. Krachtige stimulansen en investeringen bevorderen de economische ontwikkeling van deze bedrijfstak. De AOC Raad stelt dat de onderwijsprogramma's in het groene onderwijs aansluiten op de toekomstvisie. Scholen besteden aandacht aan de verbreding van het vakgebied en aandacht voor internationale ontwikkelingen en ketenproductie. De raad hoopt dat de overheid het groene onderwijs betreft in investeringen in kennis en innovatie. □

Positief beeld

Volgens een in opdracht van het Ministerie van LNV door TNS NIPO uitgevoerd onderzoek denkt Nederland positief over agrarische ondernemers. Dit gunstige imago wijkt af van het beeld dat de agrarische sector van zichzelf heeft. Een groot gedeelte van boeren en tuinders denkt dat burgers hun sector met de nostalgie van het platteland en niet met modern ondernemerschap associëren. De positieve indruk van de ondervraagden geldt voor zowel de bedrijfstak als geheel als de individuele personen. Bij Nederlanders overheerst het beeld van ondernemers die op kleine in het landschap verspreid liggende bedrijven werken. Ze vinden boeren eerlijker, dier- en milieuvriendelijker dan de doorsnee burger. IJver en bescheidenheid kenmerken daarnaast hun gedrag. Ze zijn even optimistisch, zelfstandig, gevoelig, modern, ruimdenkend, klagerig en werelds als hun landgenoten. Er bestaan wel verschillen tussen de diverse sectoren. Melkveehouders roepen een romantisch beeld op. De geënuqueterden beschouwen de intensieve veehouderij, de groente- en sierteelt en de glastuinbouw als modern, grootschalig en exportgericht. Nederlanders vinden de akkerbouw grootschalig, maar ook traditioneel en gericht op landschapsbeheer. De ondervraagden zien biologische bedrijven als natuurvriendelijk, kleinschalig en modern. 94 procent van hen vindt dan ook dat boerenbedrijven in Nederland moet blijven. Een meerderheid denkt tevens dat er over tien jaar nog genoeg ruimte bestaat voor de landbouw. Het programma 'Boer zoekt Vrouw' leverde met 3,1 miljoen kijkers een belangrijke bijdrage aan de imagoverbetering. Twee op de vijf kijkers blijken boeren meer te zijn gaan zien als ondernemers en niet langer als traditionele boeren. Een op de zes kijkers kreeg door dit programma een positiever beeld van de bedrijfstak.